

Облік списання безнадійної дебіторської заборгованості

Наталія Оляднічук, к.е.н., доцент
Уманський національний університет садівництва

Дебіторська заборгованість – суми грошових коштів або їх еквівалентів, які нараховуються підприємству від покупців (замовників) за реалізовані їм продукцію, товари, роботи та послуги. Дебіторська заборгованість – це фінансовий актив установи, що виникає внаслідок договірних відносин між двома юридичними особами, серед яких одна, що є власником активу, після настання відповідних умов угоди має право на отримання платежів.

Дебіторська заборгованість поділяється на безнадійну, сумнівну та дійсну. Безнадійна заборгованість – заборгованість за зобов'язаннями, щодо якої минув строк позовної давності; прострочена заборгованість, не погашена внаслідок недостатності майна фізичної особи, за умови, що дії кредитора, спрямовані на примусове стягнення майна боржника, не призвели до повного погашення заборгованості; заборгованість суб'єктів господарювання, визнаних банкрутами у встановленому порядку або припинених як юридичної особи у зв'язку з їх ліквідацією.

З 01.01.2017 року списання дебіторської заборгованості, в результаті визнання її безнадійною, для платників податку на прибуток має деякі особливості. Доречно наголосити на тому, що безнадійна дебіторська заборгованість, яка є фінансовим активом (окрім придбаної заборгованості та заборгованості, призначеної для продажу) резервується, тобто включається до підсумку балансу за чистою реалізаційною вартістю. Механізм формування резерву сумнівних боргів у 2015-2016 роках збільшував фінансовий результат платника податку на прибуток. Тому витрати, визнані під час формування резерву сумнівних боргів, не зменшували оподатковуваного прибутку підприємства. З початку 2017 року у податковому обліку при списанні безнадійної дебіторської заборгованості платник податку має право здійснювати наступні коригування фінансового результату:

- збільшувати на суму витрат від списання дебіторської заборгованості понад суму резерву сумнівних боргів (за дебетом субрахунку 944 «Сумнівні та безнадійні борги»);

- зменшувати на суму списаної дебіторської заборгованості за рахунок резерву сумнівних боргів (дебет рахунку 38 «Резерв сумнівних боргів» і кредит рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками»), а також суму поза створеним резервом (дебет субрахунку 944 «Сумнівні та безнадійні борги» і кредит рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками»).

Попри вказані можливості платника податку щодо коригування фінансового результату, необхідно ретельно перевірити суми безнадійної дебіторської заборгованості на відповідність податковому визначенню. Суб'єкт підприємницької діяльності є платником податку на прибуток і за результатами діяльності 2016 року створено резерв сумнівних боргів на суму 78 тис. грн (дебет субрахунку 944 «Сумнівні та безнадійні борги» і кредит субрахунку 38 «Резерв сумнівних боргів»). В березні 2017 року списано безнадійну дебіторську заборгованість контрагента-банкрута в сумі 83 тис. грн, у тому числі за рахунок раніше створеного резерву сумнівних боргів: дебет субрахунку 38 «Резерв сумнівних боргів» і кредит рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» на суму 78 тис. грн

Списання безнадійної дебіторської заборгованості понад резерв сумнівних боргів: дебет субрахунку 944 «Сумнівні та безнадійні борги» і кредит рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» 5 тис. грн

Отже, суб'єкт підприємницької діяльності за перший квартал 2017 року зобов'язаний здійснити наступні коригування: а) збільшити фінансовий результат на витрати від понад резервного списання безнадійної дебіторської заборгованості на суму 5 тис. грн; б) зменшити фінансовий результат на всю суму списаної безнадійної дебіторської заборгованості, тобто на 83 тис. грн.

Таким чином, коригування фінансового результату платника податку на прибуток забезпечить достовірне формування суми для обкладення податком на прибуток.